

Експертний висновок
Міністерства фінансів України до законопроекту
згідно зі статтею 27 Бюджетного кодексу України

1. Назва законопроекту

Проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про запобігання корупції» та інших законів України щодо посилення вимог антикорупційного законодавства, фінансового контролю та обмежень щодо осіб стосовно яких застосовані санкції», реєстр. № 5030 від 05.02.2021, внесений народними депутатами України Радіною А. О., Чернєвим Є. В., Бардіною М. О. та іншими.

2. Завдання законопроекту

Законопроектом передбачається посилення вимог антикорупційного законодавства, посилення заходів фінансового контролю та обмежень щодо осіб, стосовно яких застосовано санкції, передбачені Законом України «Про санкції», та/або санкцій ЄС, Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії, США, ООН, а також сприяння синхронізації з боку України персональних санкційних обмежень щодо таких осіб шляхом внесення змін до законів України «Про запобігання корупції», «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення», «Про державну службу».

Зокрема, законопроектом пропонується внести зміни до частини четвертої статті 57 Закону України «Про запобігання корупції» долучивши до проведення спеціальної перевірки центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення – щодо застосування до особи санкцій.

3. Оцінка впливу на показники бюджетів

Реалізація законопроекту не потребує додаткових витрат з Державного бюджету України.

4. Вартісна величина впливу на показники бюджетів

Прийняття законопроекту не потребує додаткових видатків з Державного бюджету України.

5. Пропозиції щодо можливостей фінансового забезпечення у відповідному бюджетному періоді законопроекту у разі його прийняття

Реалізація законопроекту не потребує додаткового фінансового забезпечення.



ДОКУМЕНТ СЕД Мінфін АСКОД

Сертифікат 58E2D9E7F900307B0400000065FC2E0010108300

Підписувач Марченко Сергій Михайлович

Дійсний з 03.04.2020 15:36:42 по 03.04.2022 15:36:42

Міністерство фінансів України



29000-02-3/7347 від 06.03.2021

6. Пропозиції щодо відповідності законам, що регулюють бюджетні відносини

Положення проекту Закону узгоджуються та не суперечать законам, що регулюють бюджетні відносини.

7. Пропозиції щодо розгляду законопроекту

Підпунктом 6 пункту 1 частини першої законопроекту передбачається доповнити новим пунктом 8 частину четверту статті 57 Закону України «Про запобігання корупції» такого змісту: «8) центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері запобігання та протидії легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення – щодо застосування до особи санкцій;».

Водночас Мінфін є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику, зокрема, у сфері запобігання та протидії легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення.

Відповідно до пункту 16 частини першої статті 1 Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» (далі – Закон № 361) державний фінансовий моніторинг – сукупність заходів, що вживаються суб'єктами державного фінансового моніторингу і спрямовуються на виконання вимог цього Закону та іншого законодавства у сфері запобігання та протидії легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення.

Повноваження та обов'язки Мінфіну як суб'єкта державного фінансового моніторингу визначено статтею 18 Закону № 361. Ці повноваження не дають можливості Мінфіну забезпечити реалізацію і моніторинг зазначених в статті 4 Закону України «Про санкції» видів санкцій, які можуть застосовуватися з боку України щодо іноземної держави, іноземної юридичної особи, юридичної особи, яка знаходиться під контролем іноземної юридичної особи чи фізичної особи – нерезидента, іноземців, осіб без громадянства, а також суб'єктів, які здійснюють терористичну діяльність.

Водночас підпунктом 2 пункту 1 частини першої законопроекту передбачається доповнити частину шосту статті 7 Закону № 361 нормами щодо розширення переліку клієнтів, стосовно яких суб'єкт первинного фінансового моніторингу зобов'язаний встановити неприйнятно високий ризик ділових відносин (фінансової операції без встановлення ділових відносин), а саме:

«включених до переліку осіб, клієнтів, які є представниками осіб, включених до переліку осіб, клієнтів, якими прямо або опосередковано

володіють або кінцевими бенефіціарними, власниками яких є особи, включені до переліку осіб;

стосовно яких (кінцевих бенефіціарних власників яких) застосовано спеціальні економічні та інші обмежувальні заходи (санкції) відповідно до статті 5 Закону України «Про санкції»;

є представниками осіб, стосовно яких (кінцевих бенефіціарних власників яких) застосовано спеціальні економічні та інші обмежувальні заходи (санкції) відповідно до статті 5 Закону України «Про санкції»;

стосовно яких (кінцевих бенефіціарних власників яких) застосовано санкції Управління контролю за іноземними активами Міністерства фінансів Сполучених Штатів Америки (OFAC SDN List), санкції Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії, санкції Європейського Союзу, санкції Ради Безпеки ООН;

є представниками осіб, стосовно яких (кінцевих бенефіціарних власників яких) застосовано санкції Управління контролю за іноземними активами Міністерства фінансів Сполучених Штатів Америки (OFAC SDN List), санкції Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії, санкції Європейського Союзу, санкції Ради Безпеки ООН».

Слід зазначити, що відповідно до положень частини першої статті 15 Закону № 361 суб'єкт первинного фінансового моніторингу зобов'язаний відмовитися від встановлення (підтримання) ділових відносин / відмовити клієнту у відкритті рахунка (обслуговуванні), у тому числі шляхом розірвання ділових відносин, закриття рахунка / відмовитися від проведення фінансової операції у разі, зокрема, встановлення клієнту неприйнятно високого ризику, та, відповідно, протягом одного робочого дня, але не пізніше наступного робочого дня з дня відмови, повідомити Держфінмоніторинг про спроби проведення фінансових операцій та про осіб, які мають або мали намір відкрити рахунок / встановити ділові відносини та/або провести фінансові операції або з якими розірвано ділові відносини (закрито рахунок) на підставі цієї статті, а також про проведення фінансових операцій щодо зарахування коштів, які надійшли на рахунок такого клієнта, та про фінансові операції, в проведенні яких було відмовлено.

Разом з тим пунктом 59 частини першої статті 1 та абзацу першого частини одинадцятої статті 16 Закону інформація, отримана Держфінмоніторингом під час здійснення державного фінансового моніторингу, є таємницею фінансового моніторингу та не може бути розкрита та/або передана будь-кому, крім випадків, передбачених Законом № 361.

Одним з таких випадків, у відповідності до пунктів 4 та 5 частини другої статті 25 Закону № 361, є подання до правоохоронних та розвідувальних органів узагальнених матеріалів. Крім того, вимогами 29-ї Рекомендації FATF передбачено забезпечення незалежності підрозділів фінансової розвідки (далі – ПФР) та конфіденційності інформації, отриманої в процесі здійснення фінансового моніторингу. Відповідно до пояснювальної записки до 29 Рекомендації FATF ПФР має бути функціонально незалежним та автономним.

Це означає, що ПФР повинен мати повноваження та спроможність вільно здійснювати свої функції, включаючи автономне прийняття рішення щодо аналізу та/або передачі конкретної інформації.

Відповідно до статті 19 Конституції України органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Тобто, в положеннях законопроекту відсутній принцип юридичної визначеності.

Принцип юридичної визначеності є невід'ємною складовою принципу верховенства права і виступає в нормотворчій діяльності в якості необхідної гарантії забезпечення ефективного захисту особи від протиправних посягань на її права з боку суб'єктів владних повноважень, в тому числі від посягань на права, гарантовані Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод, спричинені наданням органам державної влади необмежених дискреційних повноважень.

Міністерство фінансів України підтримує запропоновані законопроектом зміни до законів України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» та «Про державну службу».

Водночас пропонуємо виключити із законопроекту підпункт 6 пункту 1 частини першої, яким передбачається доповнити новим пунктом 8 частину четверту статті 57 Закону України «Про запобігання корупції».

Ураховуючи викладене, законопроект потребує доопрацювання.

Міністр фінансів України

Сергій МАРЧЕНКО